

مولفه های قدرت جمهوری اسلامی ایران در مقابله با جنگ نرم غرب

حانیه یوسفی*

چکیده

یافته ها نشان می دهد که تقابل بین «جنگ سخت» (متکی بر قوای ملموس نظامی، اقتصادی و تکنولوژیک) و «جنگ نرم» (متوجه نفوذ در اذهان، تغییر باورها و تخریب مشروعیت نظام) قرار دارد. در این راستا، کشورهایی مانند ایران که هدف چنین تهدیداتی هستند، میتوانند بر پایه یکسری مولفه های بنیادین از خود مقاومت سازی کنند. مهمترین این مولفه ها عبارتند از: مولفه های هویتی-فرهنگی: شامل پشتوانه تفکر شیعی و نظام ارزشی اسلامی که به عنوان سپر اعتقادی عمل میکنند. مولفه های سیاسی-اجتماعی: مشروعیت سیاسی برآمده از پشتیبانی مردمی، رهبری واحد در قالب ولایت فقیه، و انسجام اجتماعی و اتحاد ملی که مانع از ایجاد شکاف و تفرقه میشود. مولفه های راهبردی: نیروی انسانی متعهد و کارآمد، موقعیت اقتصادی و ژئوپلتیک خاص کشور که اهرم های قدرت را تشکیل میدهند. مولفه ادراکی: ارتقای «بصیرت» عمومی و «دشمن شناسی» که به جامعه توانایی تشخیص عملیات روانی دشمن را میدهد. این پژوهش با روش توصیفی به بررسی و تبیین مولفه های کلیدی قدرت نرم ملی می پردازد. این تحقیق نتیجه میگیرد که جنگ نرم، عرصه رویارویی اراده ها و هویت هاست و پیروزی در آن نه تنها با ابزارهای سخت افزاری، بلکه مستلزم شناخت، تقویت و سرمایه گذاری بر روی این مولفه های داخلی است. تقویت این ارکان، سیستم ایمنی جامعه را در برابر حملات نرم که هدف نهایی آنها تغییر نظام ارزشی و سلب مشروعیت از حکومت است، ارتقاء میبخشد.

کلمات کلیدی: جنگ نرم، جنگ سخت، قدرت نرم، تهدیدات امنیتی، مقاومت سازی، مشروعیت سیاسی، انسجام ملی، بصیرت.

* طلبه سطح دو حوزه علمیه خواهران، مرکزی، ساوه، 09210774279

بیان مسئله

جنگ نرم قدمت فراوانی داشته و از دوران قبل از اسلام تا کنون در جنگ ها مورد استفاده قرار می گیرد. [1] اما در گذشته به عنوان پشتوانه و مکمل جنگ های سخت افزاری مطرح نظر بوده و به عنوان یک راهکار مستقل برای غلبه بر دشمن مورد توجه نبوده است. [2]

«وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدَّوَكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا»

«دشمنان شما همواره با شما در جنگ هستند.» [3]

«لَا يَزَالُونَ» دلالت بر استمرار دارد و گویای آن است که دشمنان همیشه با شما در جنگ می باشند و این جنگ دائمی دلیلی بر جنگ نرم می باشد.

با ظهور دین مبین اسلام و علنی شدن دعوت پیامبر اکرم (ص) عده ای که منافع خود را در خطر می دیدند به مقابله با پیامبر (ص) پرداختند و با وجود تمایل بیشتر به جنگ های سخت و نظامی از عملیات روانی نیز بهره می بردند. [4] آنها از تهمت جنون، نسبت شاعری، دروغگو خواندن و نسبت ساحری، برای ایجاد تردید در حقانیت پیامبر بهره می جستند، تا بتوانند به تدریج با نفوذ در ساختار فکری مخاطبان، ترجیحات و سبک زندگی آنان را به نفع نظام کفر و نفاق تغییر دهند و جبهه حق و مقاومت را در هم شکنند. [5]

وَقَالُوا أَأَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا»

و (كُفَّار) گفتند: (قرآن) افسانه های پیشینیان است که او برای خود نسخه ای نوشته و هر صبح و شام بر او دیکته می شود. [6]

با نگاهی به جنگ های صدر اسلام خواهیم دید که در جنگ های پیامبر و کفار مکه، منافقین مدینه نقش اصلی را در عملیات روانی علیه مسلمانان داشتند. [7] و با علل و عوامل سقوط حاکمیت مسلمانان در آندلس را میتوان ریشه در جنگ نرمی که رومی ها با ایجاد اختلاف شدید میان مسلمانان، دنیازدگی و دورشدگی مسلمانان از معنویت، رواج گسترده مفاسد اخلاقی به کار گرفتند دانست. [8] اما در عصر حاضر جنگ نرم به عنوان ابزاری مستقل برای تغییر فرهنگ و تفکر یک ملت برای اعمال نفوذ و تحمیل اراده مورد توجه است و اهمیت جایگاه فرهنگ در عرصه معادلات نوین جهانی تا بدان جاست که افرادی مانند جوزف نای، این عنصر را در منابع مولد قدرت نرم گنجانده است. [9]

ضرورت و اهمیت

در ضرورت و اهمیت تحقیق می توان گفت که در جنگ نرم، فروپاشی از درون و براندازی نظام، به صورت خاموش و آرام است که تغییرات ناشی از آن بنیادی و تدریجی بوده [10] و عرصه های مختلف اجتماعی (فرهنگی، اقتصادی، سیاسی) از طریق تحمیل فرهنگ، اندیشه و الگوهای رفتاری نظام سلطه به اشغال کامل در می آید و مبانی فکری نظام های سیاسی را مورد تهدید قرار می دهد. [11]

در آیه 191 سوره بقره و نیز در آیه 217 سوره بقره عبارت «الفتنة اكبر من القتال» آمده است. محتوای این آیات آسمانی بیانگر خطرناک تر بودن تهاجم فرهنگی و جنگ نرم نسبت به جنگ های سخت است. قتل، مربوط به جنگ های سخت و عملیات نظامی است، اما فتنه از شگردها و لوازم جنگ نرم محسوب می شود زیرا در فتنه ها به ویژه فتنه های دینی و اعتقادی باورها و ارزش های مردم مورد هجوم قرار می گیرند و با ترفندهای مختلف تضعیف و تحقیر می شوند. [12]

امام خامنه ای درمورد فرایند و روند شکل گیری جنگ نرم می فرماید: «بعد از جنگ، این جبهه ی جدید(تهاجم فرهنگی)، به شکل جدی مشغول کار شد... فهمیدند باید عقبه ی ما را بمباران کنند... عقبه ی ما، در مبارزه ی ملت ایران با قلدری استکبار جهانی، عبارت بود از "فرهنگ" ما. منطقه ی عقبه ی ما عبارت بود از اخلاق اسلامی، توکل به خدا، ایمان و علاقه ی به اسلام ... در "تهاجم فرهنگی"، دشمن می گردد آن

نقطه ای از فرهنگ خود را به این ملت می دهد و وارد این ملت می کند که خودش می خواهد.» [13] « دشمن از راه اشاعه ی فرهنگ غلط - فرهنگ فساد و فحشا - سعی می کند جوان های ما را از ما بگیرد. کاری که دشمن از لحاظ فرهنگی می کند، يك «تهاجم فرهنگی» بلکه باید گفت يك «شبیخون فرهنگی» يك «غارت فرهنگی» و يك «قتل عام فرهنگی» است» [14]

بیشینه تحقیق

مقاله « رابطه باورهای دینی نیروهای مسلح و مقابله با اهداف جنگ نرم از منظر مقام معظم رهبری» نوشته مهدی بیگدلو چگونگی رابطه ابعاد مختلف باورهای دینی نیروهای مسلح و مقابله با اهداف جنگ نرم در چارچوب نظری فرمایشات مقام معظم رهبری از نظرات استادان دانشگاه های آجا را بیان کرده است. مقاله « جایگاه جنگ روانی در جنگ نرم غرب بر علیه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران؛ چالش ها و راهکارها» نوشته سیدعلی مرتضوی امامی زواره سعی شده تا بیان جایگاه جنگ روانی در جنگ نرم غرب بر علیه جمهوری اسلامی ایران و چالش های پیش رو و راهکارهای مقابله با آن پرداخته شود. مقاله « نقش همبستگی، انسجام و وحدت ملی به عنوان یک ظرفیت اساسی جهت مقابله با جنگ نرم دشمن» نوشته مهدی رضاییان به بررسی همبستگی، انسجام و وحدت ملی در ظرفیت های داخلی کشور جهت مقابله با جنگ نرم دشمنان پرداخته که نتیجه این تحقیق این مطلب است که توجه به هویت هستی شناختی (دینی)، هویت جامعه شناختی (ملی)، هویت انسان شناختی (قومی)، هویت جمعی، التزام به منافع ملی و افزایش مشارکت، ساخت هویت فراگیر، توسعه و تقویت دفاع همه جانبه ملی، الحاق به کنوانسیون جهانی تنوع فرهنگی، افزایش سطح وابستگی ها و اعتمادپذیری ها، تولید و بازتولید نیازهای فرهنگی و اخلاقی، ارتقای ظرفیت راهبردی زبان فارسی، گسترش سرمایه اجتماعی در بین اقوام، تامین امنیت اجتماعی گروه های قومی، ساخت گفتمان های ارزشی جامع، التزام به مظاهر نمادین ملی از عوامل موثر در ارتقای سطح همبستگی، انسجام و وحدت ملی در ظرفیت های داخلی کشور جهت مقابله با جنگ نرم دشمنان است. از مهمترین کتب درباره این موضوع می توان به «جنگ نرم»، «براندازی نرم در کشورهای مدل»، «تعیین و تبیین مدل دفاع غیرعامل در مقابل جنگ نرم دشمن»، «جنگ، رسانه ها و تبلیغات» از انتشارات مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر تهران نام برد.

هدف تحقیق

هدف ما در این تحقیق به بررسی عواملی است که جمهوری اسلامی ایران را در مقابل جنگ نرم غرب شکست ناپذیر می کند که ریشه در مبانی اسلامی دارد. آگاهی افراد از این مؤلفه ها سبب پیشگیری از بروز انحراف در فرهنگ جامعه اسلامی و در نهایت شیوع آن به تمامی لایه ها جامعه می گردد.

تعریف جنگ نرم

جنگ گونه ای از روابط انسانی است که بر تقابل میان آنها و تلاش برای غلبه یافتن بر دیگران حکایت دارد. این مفهوم دارای گستره ای وسیع در محیط های ملی و فراملی است اما در روابط بین المللی از وجود دشمنی میان بازیگران حکایت دارد. [15]

واژه جنگ نرم، در برابر جنگ سخت است. در علوم نظامی از واژه هایی مانند جنگ روانی یا عملیات روانی، و در علوم سیاسی از واژه هایی چون تهدید نرم، انقلاب مخملین و انقلاب رنگین استفاده می شود. جنگ نرم، اقدامی است که دگرگونی در هویت فرهنگی و الگوهای رفتاری مورد قبول یک نظام سیاسی را به دنبال دارد.

امام خامنه : جنگ نرم؛ یعنی جنگ به وسیله ابزارهای فرهنگی به وسیله نفوذ، به وسیله ی دروغ، به وسیله شایعه پراکنی، با ابزارهای پیشرفته ای که امروز وجود دارد... جنگ نرم یعنی ایجاد تردید در دلها و ذهنهای مردم. [16]

جان کالینز، نظریه پرداز دانشگاه ملی جنگ آمریکا، جنگ نرم را عبارت از «استفاده ی طراحی شده از تبلیغات و ابزارهای مربوط به آن برای نفوذ در مختصات فکری دشمن با توسل به شیوه هایی که موجب پیشرفت مقاصد امنیت ملی مجری میشود» میداند. [17]

جوزف نای، یکی دیگر از نظریه پردازان، جنگ نرم را تلاشی میداند که براساس آن دیگران هنجارها و باورهای شما را با کمترین هزینه بپذیرند. [18]

نمونه هایی از شیوه های جنگ نرم در قرآن

1- شایعه سازی

از جمله شیوه های بسیار مهم که قرآن کریم به آن اشاره میکند و در جنگ نرم مورد استفاده قرار میگیرد، رواج شایعه به منظور آشفتگی ذهنی در جامعه و در نهایت ایجاد دلهره، یأس و ناامیدی است. [19]

قرآن کریم در این مورد میفرماید: «لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا»

و اگر منافقان و بیماردلان و آنها که اخبار دروغ و شایعات بی اساس در مدینه پخش میکنند، دست از کار خود برندارند، تو را بر ضد آنها میثورانیم، سپس جز مدت کوتاهی نمیتوانند در کنار تو در این شهر بمانند» [20]

اسلام به دلیل نقش مخرب شایعه در انحطاط جامعه، آن را مذموم می شمارد و به صراحت با این عمل مقابله کرده و جعل، دروغ و تهمت را ممنوع می شمارد و هم با نشر شایعات مخالفت می نماید. آیه یادشده دلیلی بر همین مدعاست. جملات پایانی این آیه "لَوْ لَا فَضَّلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ" نیز اشاره به این نکته دارد که تنها پیامبر(ص)، صاحب نظران، دانشمندان موشکاف و باریک بین می توانند خود را از وسواس شایعات و شایعه سازان برکنار دارند، ولی اکثریت اجتماع اگر از رهبری صحیح محروم بمانند، گرفتار عواقب دردناک شایعه سازی ها و نشر شایعات خواهند شد. [21]

2- نفوذ

می توان یکی از راه های سیاسی جبهه باطل در جهت راه اندازی جنگ نرم بر ضد جبهه حق را تلاش آنها برای نفوذ در لایه های مراتب مختلف جریان حق دانست تا از این طریق ضمن دستیابی به اسرار این جبهه، فضای اختلاف، یأس و ناامیدی، و ضربه زدن به جبهه حق را محقق سازند. [22]

قرآن کریم در این مورد میفرماید: «لَوْ حَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَا أُضْعِفُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ»

« و در میان شما جاسوسانی برای منافقان وجود دارد که آنچه از شما می شنوند، برای آنها بازگو می کنند» [23]

3- تفرقه انداختن

دشمنان جبهه حق از دیرباز با بهره گیری از سلاح اختلاف اندازی بین یاران جبهه حق، جنگ نرم وسیع بر ضد این جریان را طرح ریزی کرده و می کنند. [24]

قرآن کریم میفرماید: «وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ»؛ « و مانند کسانی نباشید که پراکنده شدند و اختلاف کردند، (آن هم) پس از آنکه نشانه های روشن (پروردگار) به آنها رسید و آنها عذاب عظیمی دارند. [25]

جنگ نرم آمریکا علیه سایر کشورها از جمله ایران

جنگ نرم، تجلی عرصه ای جدید از تقابل غرب با جهان اسلام و به ویژه جمهوری اسلامی ایران به عنوان ام القرای جهان اسلام است. در این نبرد، غرب به ویژه آمریکا با راه اندازی شبکه های اجتماعی به ظاهر مردمی و غیر دولتی، با به کارگیری منابع قدرت نرم نظیر فضای سایبری، با تهییج و تحریک افراد عادی و ترغیب برخی مراجع فکری، با پیام های به ظاهر جذاب اما فریبنده، حقایق فرهنگ اسلامی و باورهای الهی را انکار می نماید و در تلاش است تا ارزش های مادی و دنیوی خود را که بر ماتریالیسم مکی است به

عنوان روش هایی جهانی چنان در جهان حاکم کند که همگان این فرهنگ را به عنوان فرهنگ معتبر و عام بپذیرند و میراث فرهنگی و دینی و داشته های خودی و بومی را به خاطر آن کنار بگذارند؛ آن گونه فکر کنند که آنها می خواهند و آن گونه عمل نمایند که آنها صواب می شمارند. از این رو جنگ نرم که نامحسوس و تدریجی است، نبرد در فضای غفلت و فریب افکار است که باورها و اندیشه های افراد را مجرای دستیابی به نظامی نوین و تک قطبی در جهان برای آمریکا می شمارد. [26]

توجه به جنگ نرم به عنوان امری جدید، از آن جهت حائز اهمیت است که خاستگاه آن در صحنه روابط بین المللی معاصر را برجسته می سازد. این نبردها را غرب برای دستیابی به هژمونی ای که از طریق روش های سخت افزارانه و نظامی در جهان میسر نشده، به طور مخفیانه به کار گرفته است تا به سلطه بر امروز و آینده بشریت دست یابد. [27]

فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و پیروزی ایدئولوژیک غرب در برابر بلوک کمونیسم را می توان سرآغاز جنگ نرم دانست و از سال 2006 رویکرد آمریکا روی راهبرد مهار و براندازی نرم متمرکز گردید. در این زمان، اتاق های فکر آمریکایی که شمار زیادی از آنها برای رویارویی فکری با اتحاد شوروی تاسیس شده بودند، خود را پیروز میدان دانستند و تلاش کردند همین استراتژی را در قبال کشور های دیگر از جمله ایران دنبال کنند. [28] پس از فروپاشی شوروی، آمریکا مصرانه در تلاش است که از یک سو، کشورها و مجامع و گروه های اسلامی را بزرگترین خطر برای صلح و امنیت جهانی معرفی نماید چراکه به رغم نظریه پردازان آمریکایی، در حال حاضر آمریکا به جای ازدهای بزرگ (شوروی) با مارهای سمی (گروه های اسلامی) پرشمار و یا به قول هنری کسینجر با اسلام سیاسی به رهبری جمهوری اسلامی ایران مواجه است و از سوی دیگر درصدد القای این است که آمریکا نماد خیر مطلق جهان است و هر فرد یا گروه دولتی که مخالف او و ارزش هایش باشد محورهای شرارت و شیطانی اند. [29] عواملی که موجب شکست ناپذیری جمهوری اسلامی ایران در مقابل بلوک غرب شده است در ذیل بیان خواهد شد.

1- تفکر شیعه و ارزش های اسلامی

اندیشه شیعه سرچشمه ی اصلی قدرت ایران است. الگوگیری از امامان معصوم علیه السلام بخصوص حضرت اباعبدالله (ع) برای مقاومت و ایستادگی در برابر زیاده خواهان و امید به انتظار ظهور حضرت ولی عصر (عج) و آینده نگری و اعتقاد به برقراری عدالت واقعی و ایجاد يك مدینه فاضله از آرمانهای مقدس شیعه و مسلمانان انقلابی در برابر تفکر لیبرالیسم و متجاوزین آمریکایی بوده و هست. امروزه با بهره گیری از آموزه های دینی، ایام الله های دینی و اسلامی به عنوان مهمترین عناصر قدرت نرم در راستای تقویت روحیه معنوی، ایثارگری و انسجام اجتماعی و ملی مردم در برابر مستکبران جهانی به ویژه آمریکا نقش کم نظیری را ایفا نموده است. ظهور اسلام سیاسی و انقلابی عاملیت غرب را به مبارزه طلبیده و الگو و سبک زندگی اسلامی را در برابر زندگی غربی ارائه می نماید. [30]

1.1. ایثار و شهادت طلبی

دنیای معاصر با بحرانی عظیم تحت عنوان بحران ارزش ها؛ یعنی دور ماندن از ارزش های بشری، الهی و دینی مواجه شده است. به همین جهت یکی از دغدغه های مهم متفکران بشردوست در دنیای جدید، ترویج ارزش های انسانی در عرصه دنیای کنونی است. یکی از ارزش های مهم بشری که از دیرباز مورد توجه ادیان و ملل مختلف قرار گرفته، ایثار و شهادت است. از آنجا که فرهنگ ایثار و شهادت دربردارنده آثار و برکات عظیمی به شکل مستقیم و غیرمستقیم در جامعه است؛ در نتیجه ضرورت توجه به این فرهنگ و همچنین ترویج آن در جامعه و مشاهده آثار و کارکردهای مثبت آن در گرو داشتن باور عمیق و اندیشه بلند است. و می بایست چنین تفکری را با سازوکارهای مناسب مانند زنده نگه داشتن عاشورا و یاد شهیدان و رزمندگان ممالک اسلامی به صورت عمیق در بین مردم به خصوص جوانان نهادینه ساخت. [31]

رهبر انقلاب حوادثی که در زمان انتخابات رخ داد را نعمت بزرگ می دانند زیرا که سبب شد تا ضعف های خود را بشناسیم» در امتحانهایی از قبیل همین حوادثی که حول و حوش انتخابات پیش آمد - بعد از انتخابات و قبل از انتخابات - دیدیم که در همین زمینه ها ضعف ها و مشکلاتی داریم. این حوادث برای ما نعمت بزرگی است؛ از این جهت که ضعف های خودمان را بشناسیم؛ مثل رزمایش هایی که نیروهای مسلح راه می اندازند. رزمایش اصلاً برای همین است که این یگان نظامی یا این سازمان نظامی، نقاط ضعفش را پیدا کند. هدفی را میدهند، فرمان صادر میشود که به سمت آن هدف حرکت بکنند؛ بعد چشم های بصیر و بینایی - در همه ی رزمایش ها اینجور است - می ایستند و از بالای صحنه، صحنه را نگاه میکنند. میبینند که بله، در فلان نقطه، ضعف وجود دارد یا بعضاً ناتوانی های مزمن وجود دارد. این برای ما يك رزمایش شد. البته به اختیار خود ما پیش نیامد؛ بر ما تحمیل شد؛ اما خوب شد؛ ضعف های خودمان را فهمیدیم.»

[70]

مقام معظم رهبری بر به کارگیری ابزار فرهنگی و هنری در حوادث فتنه گون که شناخت عرصه دشوار است و افراد در تشخیص دوست و دشمن، ظالم و مظلوم، حق و باطل و... سردرگم هستند تاکید دارند زیرا که هر جنگی شیوه ی مقابله ی متناسب با خود را می طلبد و هنرمندان در این عرصه باید ابتدا نسبت به شرایط شناخت کافی پیدا کنند و سپس به بصیرت افزایی دیگران بپردازند. « در عالم فرهنگ بایستی گره گشایی کرد؛ بایستی حقیقت را باز کرد، بایستی گره های ذهنی را باز کرد. و این تبیین لازم دارد، یعنی همان کار انبیاء؛ فصاحت و بلاغتی هم که گفته اند در بیان لازم است، بلاغتش به این معناست... بلاغت یعنی رساندن، بلاغ یعنی رساندن... جنگ نرم؛ راست است، این يك واقعیت است؛ یعنی الان جنگ است... وظیفه ی مجموعه ی فرهنگی و ادبی و هنری هم وظیفه ی مشخصی است... بایستی قالب را خوب انتخاب کنید و هنر را بایستی تمام عیار توی میدان بیاورید؛ نباید کم گذاشت، تا اثر خودش را بکند.» [71]

ایشان علاوه بر بیان، وظیفه هنرمندان، اساتید دانشگاه و حوزه را به عنوان فرماندهان جبهه جنگ نرم معرفی می کنند. اساتید باید در توجیه کردن و دادن قدرت تحلیل به جوانان بکوشند تا با امیدبخشی توطئه های دشمنان را در مأیوس کردن جوانان از کشور، آینده انقلاب و آینده علمی و شغلی شان خنثی کنند. [72]

نتیجه گیری

مقاله حاضر با واکاوی مفاهیم بنیادین اندیشه سیاسی انقلاب اسلامی، به این نتیجه رهنمون می شود که سعادت، عزت و امنیت جامعه ایران در گرو تمسک به یک منظومه فکری به هم پیوسته و مقاومت در برابر جنگ تمام عیار دشمن برای فروپاشی این منظومه است. این تحلیل نشان می دهد که آرمان هایی چون شهادت طلبی به عنوان عالی ترین تجلی وطن دوستی، انتظار موعود به عنوان موتور محرکه امید به آینده، و توکل به عنوان پشتوانه معنوی مقابله با سرگشتگی، سنگ بنای هویت فردی و جمعی این ملت را تشکیل می دهند. این مفاهیم، زمانی از حیطه اندیشه به عرصه عمل گذار می کنند که در سایه ولایت فقیه به عنوان روح در کالبد جامعه تجسم یابند و با مشروعیت مردمی، پشتوانه عینی و عملی پیدا کنند. همان گونه که اشاره شد، دشمن با شناسایی این پیوند ناگسستنی، اصلی ترین هدف خود را کمرنگ کردن این مشروعیت و ایجاد شکاف بین ملت و نظام قرار داده است. در برابر این توطئه، تنها سلاح کارساز، انسجام اجتماعی و اتحاد ملی است؛ اتحادی که نه بر اساس حذف تفکرات، بلکه بر محور وفاق بر سر اصول و منافع ملی و در سایه بصیرت نسبت به اهداف و شیوه های خصم شکل می گیرد. دشمن با تمرکز بر سرمایه های انسانی و نخبگان، در پی تغییر گفتمان حاکم است، زیرا به خوبی می داند که ثبات و تاثیرگذاری موقعیت اقتصادی و ژئوپلیتیکی منحصر به فرد ایران در گرو اراده ای است که از این منظومه فکری سرچشمه می گیرد. در پایان می توان تاکید کرد که بقا و تعالی جمهوری اسلامی ایران در گرو حراست از این حلقه های به هم پیوسته است: ایمان و آرمان های اصیل (شهادت، انتظار، توکل)، رهبری و مشروعیت (ولایت فقیه و مقبولیت مردمی)، و وحدت و آگاهی (انسجام ملی و بصیرت). هرگونه خدشه به هر یک از این ارکان، کلیت این پیکره را در معرض تهدید قرار می دهد. بنابراین، راهبرد کلان نظام باید تقویت درون زای این مفاهیم و افزایش بصیرت عمومی

برای خنثی‌سازی پروژه‌های دشمن در راستای ایجاد یأس، تفرقه و بحران‌سازی باشد. آینده این ملت در گرو پاسداری از این میراث فکری و تبدیل آن به سرمایه عملی هوشمندانه در عرصه بین‌الملل است.

پی‌نوشت

- [1] لباف، فریبا؛ مقابله با جنگ نرم در دانشگاه با تأکید بر نقش اساتید و دانشجویان، نشریه توسعه مدیریت منابع انسانی و پشتیبانی، شماره ۲۱، ۱۳۹۰، ص ۱۰۴
- [2] عامری، داود؛ درآمدی بر مولفه‌های اساسی جنگ نرم، نشریه راهبرد فرهنگ، شماره ۱۶، ۱۳۹۰، ص ۳۵
- [3] بقره: ۲۱۷
- [4] لباف، فریبا؛ مقابله با جنگ نرم در دانشگاه با تأکید بر نقش اساتید و دانشجویان، ص ۱۰۴
- [5] موسوی، سیدرضا، دولتی، مجتبی؛ شیوه‌های سیاسی- اجتماعی جنگ نرم در رهیافت قرآنی، نشریه مطالعات عملیات روانی، شماره ۴۴، ۱۳۹۵، ص ۲۶
- [6] فرقان: ۵
- [7] موسی پور فتیده، مرتضی؛ جنگ نرم مقدم بر جنگ سخت؛ چرا و چگونه؟، نشریه سیاست پژوهی ایرانی، شماره ۲۹، ۱۴۰۰، ص ۱۲۷
- [8] رجبی (دوانی)، محمدحسین؛ جنگ نرم بر بستر آسیب‌های داخلی: نمونه‌ی آندلس، نشریه مدیریت بحران و وضعیت‌های اضطراری، شماره ۳ و ۴، ۱۳۸۸، ص ۱۱۶-۱۲۷
- [9] لباف، فریبا؛ مقابله با جنگ نرم در دانشگاه با تأکید بر نقش اساتید و دانشجویان، ص ۱۱۰
- [10] نوروزی، محمدجواد؛ راهکارهای مقابله با جنگ نرم در نظام ولایی، نشریه حکومت اسلامی، شماره ۹۱، ۱۳۹۸، ص ۹۰
- [11] نائینی، علی محمد؛ شناخت جنگ نرم از دیدگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی، نشریه پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی، شماره ۳، ۱۳۹۰، ص ۳
- [12] ملکی، عباس؛ پدافند غیرعامل در مقابله با جنگ نرم، نشریه پدافند غیرعامل و امنیت، شماره ۶، ۱۳۹۲، ص ۱۷۳
- [13] خامنه‌ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار وزیر، معاونین و رؤسای مناطق آموزش و پرورش سراسر کشور، ۱۳۸۸/۰۵/۲۱
- [14] خامنه‌ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار فرماندهان گردانها، گروه‌ها و دسته‌های عاشورایی نیروهای مقاومت بسیج سراسر کشور در سالروز شهادت امام سجاد(ع)، ۱۳۷۱/۰۴/۲۲
- [15] عامری، داود؛ درآمدی بر مولفه‌های اساسی جنگ نرم، ص ۳۴
- [16] امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، نشریه پژوهش‌های حفاظتی-امنیتی دانشگاه جامع امام حسین(ع)، شماره ۳، ۱۳۹۲، ص ۱۰۶
- [17] مرتضوی امامی زواره، سیدعلی؛ جایگاه جنگ روانی در جنگ نرم غرب بر علیه جمهوری اسلامی ایران؛ چالش‌ها و راهکارها، نشریه حقوق ملل، شماره ۱۸، ۱۳۹۴، ص ۱۰۴
- [18] همان، ص ۱۰۵
- [19] موسوی، سیدرضا، دولتی، مجتبی؛ شیوه‌های سیاسی- اجتماعی جنگ نرم در رهیافت قرآنی، ص ۲۳
- [20] احزاب: ۶۰
- [21] موسوی، سیدرضا، دولتی، مجتبی؛ شیوه‌های سیاسی- اجتماعی جنگ نرم در رهیافت قرآنی، ص ۲۴
- [22] همان، ص ۲۵
- [23] توبه: ۴۷
- [24] موسوی، سیدرضا، دولتی، مجتبی؛ شیوه‌های سیاسی- اجتماعی جنگ نرم در رهیافت قرآنی، ص ۲۶
- [25] آل عمران: ۱۰۵
- [26] جزایری، سید مسعود؛ جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری، نشریه راهبرد فرهنگ، شماره ۱۶، ۱۳۹۰، ص ۸
- [27] عامری، داود؛ درآمدی بر مولفه‌های اساسی جنگ نرم، ص ۳۵
- [28] ماه پیشانیان، مهسا، رسانه‌سازی اتاق‌های فکر آمریکایی‌نمایی دیگر از جنگ نرم، نشریه رسانه، شماره ۸۱، ۱۳۸۹، ص ۸۹
- [29] ملکی، عباس؛ پدافند غیرعامل در مقابله با جنگ نرم، ص ۱۳۷
- [30] امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، نشریه پژوهش‌های حفاظتی-امنیتی دانشگاه جامع امام حسین(ع)، شماره ۳، ۱۳۹۲، ص ۱۱۲

- [31] مرتضوی، دکتر سیدجمال الدین، آقاخان بیژنی، محمود؛ تحلیل مبانی فرهنگی مشترک در مقابله با جنگ نرم دشمن در شعر شاعران مقاومت ایران و عراق معاصر، نشریه همایش بین المللی میراث مشترک ایران و عراق، شماره ۱۲، ب تا، ص 261
- [32] سعیدی، محمود، شاه‌رخی، مریم؛ چگونگی ترویج فرهنگ شهادت و ارزش‌های شهیدان، مجموعه مقالات همایش آسیب‌شناسی فرهنگ ایثار و شهادت، 1386، بابلسر: دانشگاه مازندران
- [33] مرتضوی، دکتر سیدجمال الدین، آقاخان بیژنی، محمود؛ تحلیل مبانی فرهنگی مشترک در مقابله با جنگ نرم دشمن در شعر شاعران مقاومت ایران و عراق معاصر، ص 261-262
- [34] همان، ص 262
- [35] همان، ص 261
- [36] خامنه‌ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار هزاران نفر از مردم استان گیلان، 1389/10/08
- [37] انفال: 60
- [38] مهزار، مهرزاد؛ شیوه‌های مقابله با عملیات روانی آمریکا در جنگ آینده (با تأکید بر عملیات فریب)، نشریه مطالعاتی و امنیتی، شماره ۴۹، ۱۳۸۶، ص 154
- [39] امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، ص 112
- [40] نوروزی، محمدجواد؛ راهکارهای مقابله با جنگ نرم در نظام ولایی، نشریه حکومت اسلامی، شماره ۹۱، ۱۳۹۸، ص 103-104
- [41] امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، ص 112
- [42] افتخاری، اصغر، غلامعلیان، امیر، طاهری، سلیمان؛ تأثیرات جنگ نرم غرب بر مشروعیت سیاسی جمهوری اسلامی ایران، نشریه مطالعات دفاعی استراتژیک، شماره ۷۸، ۱۳۹۸، ص 167
- [43] قربان زاده سوار، قربان علی، ناطقی، هاشم؛ جنگ نرم غرب و مشروعیت سیاسی جمهوری اسلامی ایران، نشریه مطالعات انقلاب اسلامی، شماره 32، 1392، ص 163
- [44] امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، ص 112
- [45] افتخاری، اصغر، غلامعلیان، امیر، طاهری، سلیمان؛ تأثیرات جنگ نرم غرب بر مشروعیت سیاسی جمهوری اسلامی ایران، ص 164
- [46] همان، ص 168-169
- [47] امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، ص 114
- [48] همان، ص 113
- [49] رضاییان، مهدی، خادم دقیق، امیر هوشنگ، فیلی زاده بیدگلی، جعفر؛ نقش همبستگی، انسجام و وحدت ملی به عنوان یک ظرفیت اساسی جهت مقابله با جنگ نرم دشمن، نشریه امنیت ملی، شماره ۲۰، ۱۳۹۵، ص 111
- [50] شوری: 13
- [51] امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، ص 111
- [52] خمینی، روح‌الله؛ صحیفه نور، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، تهران، 1373، ج 7، ص 217
- [53] همان، ج 16، ص 198
- [54] رضاییان، مهدی، خادم دقیق، امیر هوشنگ، فیلی زاده بیدگلی، جعفر؛ نقش همبستگی، انسجام و وحدت ملی به عنوان یک ظرفیت اساسی جهت مقابله با جنگ نرم دشمن، ص 116-117
- [55] خامنه‌ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار با اساتید دانشگاه‌ها، 1388/06/08
- [56] موسی پور فتیده، مرتضی؛ جنگ نرم مقدم بر جنگ سخت؛ چرا و چگونه؟، ص 123
- [57] انعام: 25-26
- [58] لباف، فریبا؛ مقابله با جنگ نرم در دانشگاه با تأکید بر نقش اساتید و دانشجویان، ص 105
- [59] مهری، عباس، صانعی، یدالله؛ بهره‌گیری غرب از اینترنت علیه جمهوری اسلامی ایران، نشریه مطالعات عملیات روانی، شماره ۳۱، ۱۳۹۰، ص 13
- [60] قربان زاده سوار، قربان علی، ناطقی، هاشم؛ جنگ نرم غرب و مشروعیت سیاسی جمهوری اسلامی ایران، ص 156

- [61] امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، ص 113
- [62] بقره: 194
- [63] لباف، فریبا؛ مقابله با جنگ نرم در دانشگاه با تأکید بر نقش اساتید و دانشجویان، ص 105
- [64] خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار دانشجویان و نخبگان علمی، 1388/06/04
- [65] نوروزی، محمدجواد؛ راهکارهای مقابله با جنگ نرم در نظام ولایی، نشریه حکومت اسلامی، شماره ۹۱، ۱۳۹۸، ص 111
- [66] خامنه ای، سیدعلی، بیانات در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور، 1388/09/04
- [67] خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار فرماندهان بسیج کشور، 1371/08/27
- [68] خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در خطبه نماز جمعه تهران، 1381/09/01
- [69] موسی پور فتیده، مرتضی؛ جنگ نرم مقدم بر جنگ سخت؛ چرا و چگونه؟، ص 125
- [70] خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار جمعی از شعرا، 1388/06/14
- [71] همان
- [72] خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها، 1388/06/08

منابع

- قرآن
- 1. افتخاری، اصغر، غلامعلیان، امیر، طاهری، سلیمان؛ تأثیرات جنگ نرم غرب بر مشروعیت سیاسی جمهوری اسلامی ایران، نشریه مطالعات دفاعی استراتژیک، شماره ۷۸، ۱۳۹۸، ص 167
- 2. امیری، ابوالفضل، ذوالقدر، محمدباقر، فرهی بوزنجانی، علی، حاتمی، حمیدرضا؛ الگوی مقابله با جنگ نرم آمریکا، نشریه پژوهش های حفاظتی-امنیتی دانشگاه جامع امام حسین(ع)، شماره ۳، ۱۳۹۲، ص 106
- 3. جزایری، سید مسعود؛ جنگ نرم از دیدگاه مقام معظم رهبری، نشریه راهبرد فرهنگ، شماره 16، 1390، ص 8
- 4. خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در خطبه نماز جمعه تهران، 1381/09/01
- 5. خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها، 1388/06/08
- 6. خامنه ای، سیدعلی، بیانات در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور، 1388/09/04
- 7. خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار جمعی از شعرا، 1388/06/14
- 8. خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار دانشجویان و نخبگان علمی، 1388/06/04
- 9. خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار فرماندهان بسیج کشور، 1371/08/27
- 10. خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار فرماندهان گردانها، گروه ها و دسته های عاشورایی نیروهای مقاومت بسیج سراسر کشور در سالروز شهادت امام سجاد(ع)، 1371/04/22
- 11. خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار وزیر، معاونین و رؤسای مناطق آموزش و پرورش سراسر کشور، 1388/05/21
- 12. خامنه ای، سیدعلی؛ بیانات در دیدار هزاران نفر از مردم استان گیلان، 1389/10/08
- 13. خمینی، روح الله؛ صحیفه نور، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، تهران، 1373، ج 7، ص 217
- 14. رجبی (دوانی)، محمدحسین؛ جنگ نرم بر بستر آسیب های داخلی: نمونه ی آندلس، نشریه مدیریت بحران و وضعیت های اضطراری، شماره 3 و 4، 1388، ص 116-127

15. رضاییان، مهدی، خادم دقیق، امیر هوشنگ، فیلی زاده بیدگلی، جعفر؛ نقش همبستگی، انسجام و وحدت ملی به عنوان یک ظرفیت اساسی جهت مقابله با جنگ نرم دشمن، نشریه امنیت ملی، شماره ۲۰، ۱۳۹۵، ص 111
16. سعیدی، محمود، شاه‌رخی، مریم؛ چگونگی ترویج فرهنگ شهادت و ارزش های شهیدان، مجموعه مقالات همایش آسیب شناسی فرهنگ ایثار و شهادت، 1386، بابل سر: دانشگاه مازندران
17. عامری، داود؛ درآمدی بر مولفه های اساسی جنگ نرم، ص 34
18. قربان زاده سوار، قربان علی، ناطقی، هاشم؛ جنگ نرم غرب و مشروعیت سیاسی جمهوری اسلامی ایران، نشریه مطالعات انقلاب اسلامی، شماره 32، 1392، ص 163
19. لباف، فریبا؛ مقابله با جنگ نرم در دانشگاه با تأکید بر نقش اساتید و دانشجویان، نشریه توسعه مدیریت منابع انسانی و پشتیبانی، شماره ۲۱، ۱۳۹۰، ص 104
20. ماه پیشانیان، مهسا، رسانه سازی اتاق های فکر آمریکایی نمایی دیگر از جنگ نرم، نشریه رسانه، شماره ۸۱، ۱۳۸۹، ص 89
21. مرتضوی، دکتر سیدجمال الدین، آقاخانی بیژنی، محمود؛ تحلیل مبانی فرهنگی مشترک در مقابله با جنگ نرم دشمن در شعر شاعران مقاومت ایران و عراق معاصر، نشریه همایش بین المللی میراث مشترک ایران و عراق، شماره ۱2، ب تا، ص 261
22. مرتضوی امامی زواره، سیدعلی؛ جایگاه جنگ روانی در جنگ نرم غرب بر علیه جمهوری اسلامی ایران؛ چالش ها و راهکارها، نشریه حقوق ملل، شماره ۱۸، ۱۳۹۴، ص 104
23. ملکی، عباس؛ پدافند غیر عامل در مقابله با جنگ نرم، نشریه پدافند غیر عامل و امنیت، شماره ۶، ۱۳۹۲، ص 173
24. موسوی، سیدرضا، دولتی، مجتبی؛ شیوه های سیاسی- اجتماعی جنگ نرم در رهیافت قرآنی، ص 23
25. موسی پور فتیده، مرتضی؛ جنگ نرم مقدم بر جنگ سخت؛ چرا و چگونه؟، نشریه سیاست پژوهی ایرانی، شماره ۲۹، ۱۴۰۰، ص 127
26. مهری، عباس، صانعی، یدالله؛ بهره گیری غرب از اینترنت علیه جمهوری اسلامی ایران، نشریه مطالعات عملیات روانی، شماره ۳۱، ۱۳۹۰، ص 13
27. مهزار، مهرزاد؛ شیوه های مقابله با عملیات روانی آمریکا در جنگ آینده (با تأکید بر عملیات فریب)، نشریه مطالعاتی و امنیتی، شماره ۴۹، ۱۳۸۶، ص 154
28. نائینی، علی محمد؛ شناخت جنگ نرم از دیدگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی، نشریه پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی، شماره ۳، ۱۳۹۰، ص 3
29. نوروزی، محمدجواد؛ راهکارهای مقابله با جنگ نرم در نظام ولایی، نشریه حکومت اسلامی، شماره ۹۱، ۱۳۹۸، ص 103-104